

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін

**СИЛАБУС ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВСТУП ДО ЗАГАЛЬНОГО ТА ГЕРМАНСЬКОГО МОВОЗНАВСТВА**

Освітньо-професійна програма Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська
спеціальність 035 Філологія, спеціалізація – 035.041 Германські мови та
літератури (переклад включно), перша – англійська
галузь знань 03 Гуманітарні науки
освітній ступінь бакалавр

Розробник:

Дедушно Алла,

к. філол. н., доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін

Гарант:

Дедушно Алла,

к. філол. н., доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін

Полтава 2022 р.

Назва навчальної дисципліни	Вступ до загального та германського мовознавства
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Обов'язкова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
Контактні дані розробників, залучених до викладання	<i>Викладач: Дедушно Алла, к. філол. н., доцент</i> <i>Контакти: ауд. 459 (навчальний корпус № 4)</i> e-mail: dedukhno.alla@pdaa.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/dedukhno-alla-volodymyrivna
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність Освітня програма	035 Філологія, спеціалізація – 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська <i>ОПП Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська</i>
Попередні умови для вивчення дисципліни	Сучасна українська літературна мова, практичний курс першої іноземної мови (англійська), практичний курс другої іноземної мови (німецька)

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: ознайомлення здобувачів вищої освіти з найважливішими поняттями мовознавства, його методологією; з уявленням про природу та сутність мови, її будовою; з теоріями походження мови, закономірностями розвитку мов, їхніми класифікаціями; з основними системами мови: фонетичною, лексикологічною, морфологічною, синтаксичною; опис історичних перетворень у надрах германських мов як безперервного процесу змін мовної системи під впливом внутрішньомовних та екстралінгвістичних чинників.

Основні завдання навчальної дисципліни: визначення предмета і об'єкта мовознавства, проблематики досліджень; ознайомлення з різними поглядами на мову, з різним розумінням її походження та суті; опис структурних рівнів мови; з'ясування зв'язку мовознавства з іншими науками; усвідомлення поняття про структуру мови, функціонування та взаємодію її структурних одиниць, системний характер мови; ознайомлення здобувачів вищої освіти з історією письма; з різними класифікаціями мов світу. Вивчення історії формування писемності у давніх германців, перших писемних пам'яток германських народів; характеристика історичного розвитку і сучасного стану кожної з основних (сучасних) германських мов; ознайомлення з історією формування та становлення національної літературної норми кожної такої мови; викладення основних положень германського мовознавства, які є науковою базою для спеціальних лінгвістичних дисциплін (історія мови, теоретична і практична граматики, теоретична фонетика, лексикологія, стилістика тощо).

Компетентності:

Загальні:

- ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові:

- ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.
- ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.
- ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов (англійської та німецької).

ФК 4. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов (англійської та німецької), описувати соціолінгвальну ситуацію.

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

Програмні результати навчання, ПРН:

ПРН 3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мов (перша – англійська, друга – німецька), історію світової літератури і вміти астосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

Програма та структура навчальної дисципліни

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма 035ФІЛОЛ бд 2022				заочна форма 035ФІЛОЛ бз 2022			
	усього	серед них			усього	серед них		
		л	п	с. р.		л	п	с. р.
Тема 1. Мовознавство як наука. Природа, функції і будова мови	13	2	2	9	10	2 (НЛ 1 сем.)		8
Тема 2. Теорії походження мови. Взаємодія мов і закономірності їхнього розвитку	13	2	2	9	10	-	2 (2 сем.)	8
Тема 3. Класифікації мов світу	14	2	2	10	10	2 (2 сем.)	-	8
Тема 4. Фонетика. Взаємодія звуків у процесі мовлення	13	2	2	9	10	-	-	10
Тема 5. Історія і сучасність письма	13	2	2	9	10	-	-	10
Тема 6. Лексикологія.	13	2	2	9	10	-	-	10
Тема 7. Розділи граматики	13	2	2	9	10	-	-	10
Тема 8. Германська група мов. Загальна характеристика. Германська писемність	15	2	4	9	10		2 (2 сем.)	8
Тема 9. Сучасні германські мови	15	2	4	9	10	2 (2 сем.)		8
Тема 10. Англійська та німецька мови. Загальна характеристика	15	2	4	9	10		2 (2 сем.)	8
Тема 11. Скандинавські мови. Загальна характеристика	13	2	2	9	10			10
Серед них індивідуальне завдання	-	-	-	-	40			40
Усього годин	150	22	28	100	150	6	6	138

Оцінювання результатів навчання

Форми контролю результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю					Разом
	Виконання навчальних завдань	Виконання тестових завдань	Виконання завдань самостійної роботи	Ведення мовознавчого словника	Екзамен	
ПРН 3	10	3	6	4	5	28
ПРН 7	10	3	3	2	5	23
ПРН 8	10	3	3	2	5	23
ПРН 12	10	6	3	2	5	26
Разом	40	15	15	10	20	100

Форми контролю результатів навчання для здобувачів заочної форми

Програмні результати навчання	Форми контролю				Разом
	Виконання навчальних завдань	Виконання тестових завдань	Виконання індивідуального завдання (контрольної роботи)	Екзамен	
ПРН 3	2	3	20	5	30
ПРН 7	2	5	10	5	22
ПРН 8	2	5	10	5	22
ПРН 12	6	5	10	5	26
Разом	12	18	50	20	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти					Разом
	Виконання навчальних завдань на практичних заняттях	Виконання тестових завдань	Виконання завдань самостійної роботи	Ведення мовознавчого словника	Екзамен	
Тема 1. Мовознавство як наука. Природа, функції і будова мови	4					4
Тема 2. Теорії походження мови. Взаємодія мов і закономірності їхнього розвитку	4					4
Тема 3. Класифікації мов світу	4					4
Тема 4. Фонетика. Взаємодія звуків у процесі мовлення	4					4
Тема 5. Історія і сучасність письма	4					4
Тема 6. Лексикологія.	4					4
Тема 7. Розділи граматики	4					4
Тема 8. Германська група мов. Загальна характеристика. Германська писемність	4					4
Тема 9. Сучасні германські мови	4					4
Тема 10. Англійська та німецька мови. Загальна характеристика	4					4

Тема 11. Скандинавські мови. Загальна характеристика		15	15	10		40	
Екзамен						20	20
Разом	40	15	15	10	20	100	

**Схема нарахування балів з навчальної дисципліни
для здобувачів заочної форми**

Назва теми	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти				Разом
	Виконання навчальних завдань на практичних заняттях	Виконання тестових завдань	Виконання індивідуального завдання (контрольної роботи)	Екзамен	
Тема 1. Мовознавство як наука. Природа, функції і будова мови	-				-
Тема 2. Теорії походження мови. Взаємодія мов і закономірності їхнього розвитку	4				4
Тема 3. Класифікації мов світу	-				-
Тема 4. Фонетика. Взаємодія звуків у процесі мовлення	-				-
Тема 5. Історія і сучасність письма	-				-
Тема 6. Лексикологія.	-				-
Тема 7. Розділи граматики					-
Тема 8. Германська група мов. Загальна характеристика. Германська писемність	4				4
Тема 9. Сучасні германські мови	-				
Тема 10. Англійська та німецька мови. Загальна характеристика	4				4
Тема 11. Скандинавські мови. Загальна характеристика	-	18	50		68
Екзамен				20	20
Разом	12	18	50	20	100

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 150.

Кількість кредитів – 5,0.

Форма семестрового контролю – екзамен.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. У разі відсутності здобувача вищої освіти на практичних заняттях з поважної причини (документальне підтвердження) надається право відпрацювати пропущене заняття, у разі відсутності без поважних причин – здобувач вищої освіти не одержує бали за практичне заняття і позбавлений права на їхнє відпрацювання.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів. Списування під час виконання тестових завдань,

практичних завдань та завдань екзаменаційної роботи заборонені. Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час онлайн-тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті, перед опануванням цієї навчальної дисципліни. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні, набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproporyadok22.pdf>

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Презентації, словники, відеоролики.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Бевзенко С.П. Вступ до мовознавства: Короткий нарис: навч. посіб. для студ. філол. спец. вищ. навч. закл. Київ : Вища школа, 2006. 143 с.
2. Вступ до мовознавства : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2007 . Ч. 2 : [І.О. Голубовська та ін. ; відп. ред. І.О. Голубовська]. 2010. 223 с.
3. Вступ до мовознавства : підручник / І. О. Голубовська, С. М. Лучканін, В. Ф. Чемес та ін. ; за ред. І. О. Голубовської. Київ : ВЦ «Академія», 2016. 320 с.
4. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних вчень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови : посіб. Луганськ, 2002. 283 с.
5. Карпенко Ю.О. Вступ до мовознавства. Київ : Академія, 2006. 336 с.
6. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства : підручник. 3-тє вид., стер. Київ : Академія, 2014. 302 с.
7. Левицький В.В., Кійко С. В. Практикум до курсу «Вступ до германського мовознавства». Вінниця: Нова книга, 2003. 192 с.
8. Лінгвістичний аналіз: практикум. Навчальний посібник / За ред. Г. Р. Передерій. Київ : Видавничий центр Академія, 2005. 212 с.
9. Тарасова В. В. Загальне та германське мовознавство. Київ : СпринтПринт, 2013. 480 с.
10. Ющук І. П. Вступ до мовознавства. Київ : Вища школа, 2000. 128 с.

Допоміжні

1. Вусик Г.Л. Вступ до мовознавства: модульний курс : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. ; Бердян. держ. пед. ун-т, Ін-т філол. 2-е вид., перероб. Донецьк : Ноулідж, Донец. від-ня, 2010. 120 с.
2. Дубічинський В.В. Вступ до мовознавства : навч.-метод. посіб. для студ. ден. та заоч. навчання зі спец. «Перекладач» і «Прикладна лінгвістика» ; Нац. техн. ун-т «Харк. політехн. ін-т». Харків : НТУ ХПІ, 2012. 68 с.
3. Жлуктенко Ю.О., Яворська Т. А. Вступ до германського мовознавства. Київ : Вища школа, 1986. 230 с.
4. Мови Європейського культурного ареалу: розвиток і взаємодія : Зб. до 80-річчя Ю. О. Жлуктенка / Відп. ред. О. І. Чередніченко. Київ : Довіра, 1995. 270 с.

5. Науменко А. М. Філологічний аналіз тексту (основи лінгвопоетики) : навч. посібник. Вінниця : Нова книга, 2005. 415 с.
6. Семчинський С. В. Загальне мовознавство. Київ : Око, 1996. 416 с.
7. Сулейменов О.О. Мова письма. Погляд в доісторію – про походження писемності і мови Малого людства : [пер. з рос.]. Київ : Юніверс, 2006. 471 с.
7. Тищенко К. Основи мовознавства : системний підручник. Київ : ВПЦ «Київський ун-т», 2007. 308 с.
8. Шевельов Ю. Портрети українських мовознавців. Київ : КМ-академія, видавничий дім, 2002. 132 с. Дедушно Алла, Шаравара Тамара. Функціонально-семантичний аспект мовленнєвих актів закладу. *Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика* : зб. матеріалів III Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 25 травня 2022 р.). Полтава : ПДАУ, 2022. С. 34–37.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Gamla Runinskrifter URL : <http://www.omniglot.com/writing/runic.htm> (дата звернення: 10.09.22). 2.
2. Германістика <http://libadm87.rice.edu/ref/german.cfm> (дата звернення: 10.09.22).